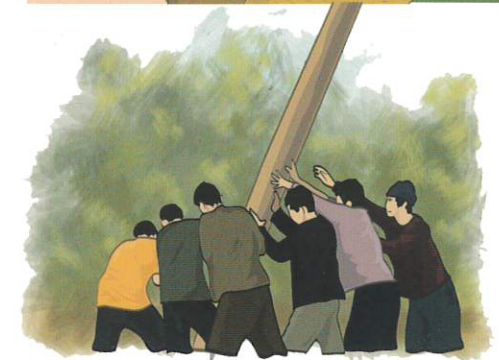
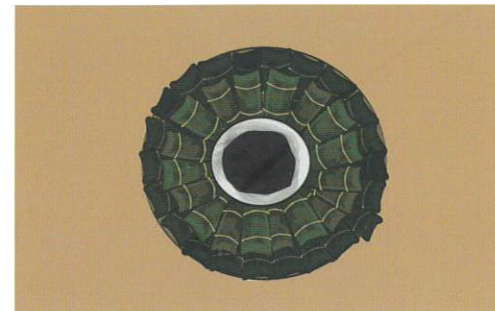

คู่มือมรดกวัฒนธรรม
Cultural Heritage Guidebook
 โป่งลึก-บางกลอย
Pong Leuk - Bang Kloi

トヨタ環境活動助成プログラム
 TOYOTA Environmental Activities Grant Program

This guidebook is funded by the
 Toyota Environmental Activities Grant Program
 of Toyota Motor Corporation

คู่มือมรดกวัฒนธรรม
Cultural Heritage Guidebook

โป่งลึก-บางกลอย
Pong Leuk - Bang Kloi

คำนำ

หมู่บ้านโป่งลึก-บางกลอย เป็นหมู่บ้านปกาเกอะญอที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และยังเป็นหมู่บ้านปกาเกอะญอเพียงไม่กี่แห่งที่ยังคงวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชาวปกาเกอะญอไว้ค่อนข้างครบถ้วน ทั้งทางกายภาพและทางวัฒนธรรมประเพณี

หนังสือเล่มนี้จึงมีความตั้งใจจะรวบรวมและสรุปมรดกทางวัฒนธรรมข้างต้นเอาไว้ด้วยแผนที่มรดกวัฒนธรรม เพื่อชี้ให้เห็นถึงความร่ำรวยทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านเล็กๆ ที่แทรกตัวอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานแห่งนี้

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นตัวกลางในการเผยแพร่และช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีของหมู่บ้านโป่งลึก-บางกลอยให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

คณะผู้จัดทำ

Introduction

Baan Pong Leuk – Bang Kloei is the Pga K'Nyau village, located in the premises of the Kaeng Krachan National Park. It is one of the few Karen villages which still maintains its traditional ways of life rather perfectly both physical and cultural traditions.

This book intends to collect and summarize the stated cultural heritage in the form of a heritage map, in order to point out the richness in culture of a small village that is situated in the midst of the Kaeng Krachan National Park.

We sincerely hope that this book will be a medium for disseminating and helping preserve the good cultural practices in the Pong Leuk – Bang Kloei village for the future generations to learn about them.

The Team

สารบัญ

	หน้า
คำนำ (Introduction)	ก
สารบัญ (Content)	ข
ข้อมูลทั่วไป (General Background)	1
วิถีชีวิต (Ways of Life)	3
- บ้าน (Housing)	4
- การแต่งกาย (Clothing)	6
- อาหาร (Food)	7
- การรักษาโรค (Medicine)	8
- การจักสาน (Woven Craft)	9
- ภาษาและการศึกษา (Language and Education)	10
- ดนตรี (Music)	11
- เพลง (Song)	12
- แผนที่วัฒนธรรม (Cultural Heritage Map)	13
- การละเล่น (Games)	15
ประเพณีและวัฒนธรรม (Traditions and Culture)	16
ประเพณีในแต่ละช่วงชีวิต (Tradition for each stage of life)	17
- การทำคลอดและฝากขวัญ (Birth baring and soul blessing)	17
- ขึ้นบ้านใหม่ (Housewarming Ceremony)	18
- พิธีแต่งงาน (Wedding Ceremony)	18
- พิธีศพ (Funeral)	19
ประเพณีประจำปี (Annual Traditions)	20
- พิธีกินข้าวห่อ (Rice-wrap eating ceremony)	21
- ประเพณีเกี่ยวกับข้าว (Traditions related to rice)	22
- พิธีเรียขวัญข้าว (Rice blessing ceremony)	24
- พิธีแบกข้าวขึ้นยุ้ง (Carrying the rice up to the barn ceremony)	24
สัตว์ในอุทยาน (Wildlife)	25
ผู้จัดทำ (Creators)	28
แหล่งอ้างอิง (References)	29

ข้อมูลทั่วไป

หมู่บ้านโป่งลึก-บางกลอยเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โดยระหว่างหมู่บ้านมีแม่น้ำเพชรบุรีกั้นไปมาหาสู่กันด้วยสะพานแขวน

จากข้อมูลสำรวจประชากรปี 2560 ของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน หมู่บ้านโป่งลึก-บางกลอย มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,283 คน คิดเป็น 272 ครัวเรือน

ด้วยทำเลที่ตั้งหมู่บ้านที่อยู่ใกล้แม่น้ำและผืนป่า บวกกับวัฒนธรรมกะเหรี่ยงที่สืบทอดผ่านทางสายเลือด ทำให้วิถีชีวิตของชาวโป่งลึก-บางกลอยมีความน่าสนใจ ทั้งในเรื่องความสัมพันธ์อันแนบแน่นต่อผืนป่า วัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดกันมา และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรค่าแก่การสืบทอดไม่ให้อสูญหายไปตามกาลเวลา

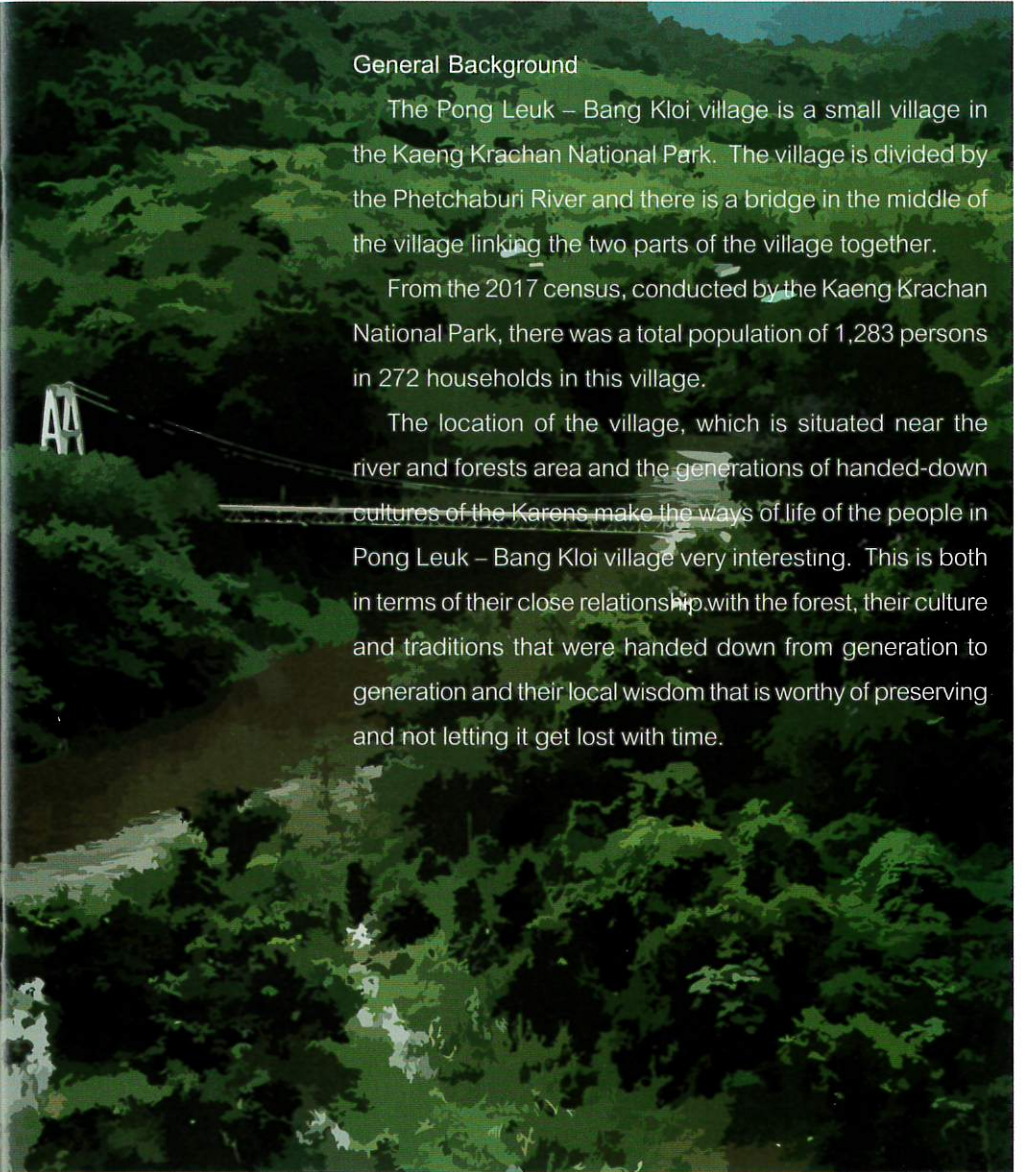

General Background

The Pong Leuk – Bang Kloi village is a small village in the Kaeng Krachan National Park. The village is divided by the Phetchaburi River and there is a bridge in the middle of the village linking the two parts of the village together.

From the 2017 census, conducted by the Kaeng Krachan National Park, there was a total population of 1,283 persons in 272 households in this village.

The location of the village, which is situated near the river and forests area and the generations of handed-down cultures of the Karens make the ways of life of the people in Pong Leuk – Bang Kloi village very interesting. This is both in terms of their close relationship with the forest, their culture and traditions that were handed down from generation to generation and their local wisdom that is worthy of preserving and not letting it get lost with time.

วิถีชีวิต

(Ways of Life)

บ้าน

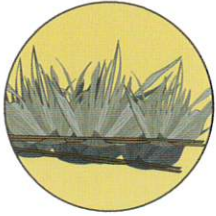
การสร้าง เรือนแบบดั้งเดิมนั้นจะถูกสร้างด้วยวัสดุท้องถิ่นเช่น ไม้ไผ่ หวาย ไม้เนื้อแข็ง หนูกา ไบค้อ เป็นต้น ลักษณะเรือนเป็นเรือนเครื่องผูกยกพื้นสูงเพื่อกันสัตว์ร้าย บันไดขึ้นบ้านเป็นบันไดที่สามารถยกออกได้เพื่อความปลอดภัย ขนาดของบ้านจะขึ้นอยู่กับขนาดของครอบครัว ระหว่างสร้างบ้าน หากฝันร้ายจะถือว่าเป็นลางไม่ดี ชาวบ้านจะทำการรื้อบ้านและสร้างใหม่ทันที

Housing

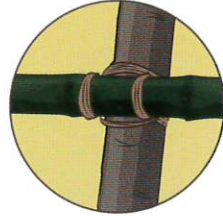
Building a "House" in traditional Karen culture is done using local materials such as bamboo, rattan, hard wood and thatches, etc. The houses are usually elevated to prevent the dangerous animals from going in. The ladders going up the houses are removable for safety reasons. The size of the house depends on the size of the family.

While building the house, if the owners have bad dreams, they will disassemble the house immediately and build a new one.

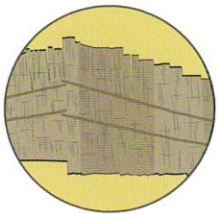
หลังคาตบค้อหรือตบหญ้าคา
(Thatched roof)

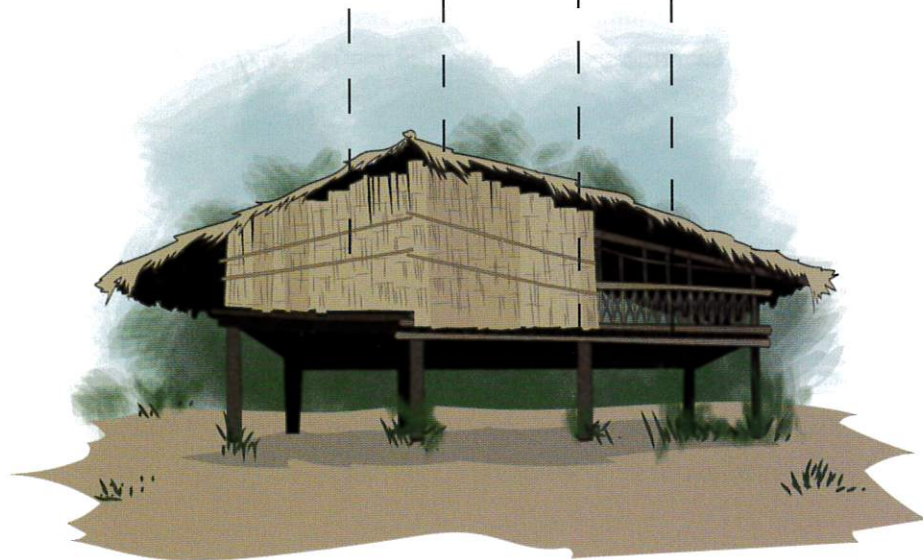
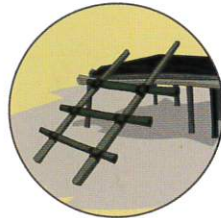
ผูกโครงสร้างบ้านด้วยหวาย
(Rattan joint)

ผนังไม้ไผ่ผ่าซีกหรือสับฟาก
(Bamboo wall)

บันไดขึ้นบ้านที่ยกออกได้
(Removable Bamboo ladder)

การแต่งกาย

ชาวโป่งลึก-บางกลอยมีภูมิปัญญาในการทอเสื้อผ้าใส่เอง เริ่มตั้งแต่การหาวัตถุดิบ ย้อมสี และนำมาทอด้วยกี่เอว

งานเก็บฝ้าย ย้อมฝ้าย และเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ เป็นหน้าที่ของผู้ชาย ส่วนงานทอผ้าานั้น เป็นหน้าที่ของผู้หญิง โดยแต่ละบ้านจะมีลักษณะลวดลายการทอที่ต่างกัน

Clothing

The villagers of Pong Leuk – Bang Kloï village weave their own clothes for use in their daily life. The process includes everything from collecting, dyeing cotton and weaving using the waist loom.

Men are responsible for preparing all the tools, and collecting and dyeing the cotton. Women are responsible for weaving. The details of the designs for each house are different.

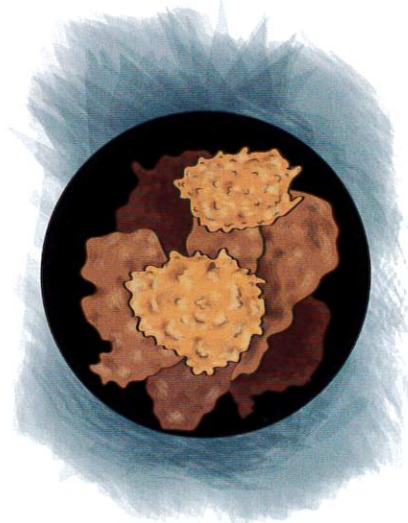
“ย้อมผ้าโดยการนำฝ้ายมามัดกับไม้ไผ่แล้วนำไปต้มกับเปลือกไม้”

“Cotton is dyed using colors from wood bark. The cotton strings are wrapped around a bamboo stick and soaked in the boiled wood bark water.”

อาหาร

ปลาย่าง (Grilled fish)

ทอดมันหยวกกล้วย (Banana cake)

อาหารของชาวโป่งลึก-บางกลอยนั้นได้มาจากการเกษตร เช่น ข้าว หรือผักต่างๆ และการล่าสัตว์ เช่น การจับปลา เป็นต้น โดยอาหารที่เป็นอาหารพื้นเมืองดั้งเดิมคือ น้ำพริก “ตาลawe” ที่ทำจากปลา กะปิ พริกกระเทียม และเครื่องแกงทานคู่กับปลาอย่าง และผักลวก ยังมีอาหารอื่นๆ เช่น ทอดมันหยวกกล้วย แกงหยวก เป็นต้น

Food

Food in the Pong Leuk – Bang Kloei village is all produced from agricultural ingredients, such as rice, vegetables, and hunted animals, such as fish, etc. The most traditional menu is the chili paste called “Talawae”, which is made of fish, shrimp paste and other spices. It is eaten with grilled fish, boiled vegetables and other types of food, such as fried banana cakes and soup.

การรักษาโรค

ชาวโป่งลึก-บางกลอยมีความเชื่อเรื่องหมอผี หมอผี ซึ่งรักษาโดยใช้สมุนไพรควบคู่กับมนต์คาถา ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรคเช่น ใช้รากไม้แก้ไอ หรือใช้ใบฝรั่งแก้ท้องเสีย เป็นต้น ในปัจจุบันมีหน่วยอนามัยชุมชนและคลินิกมาเลเซียสำหรับรักษาเบื้องต้นภายในหมู่บ้าน หากป่วยหนักถึงจะจำเป็นต้องลงไปเข้าโรงพยาบาลที่ตัวอำเภอ

Medicine

The people in Pong Leuk – Bang Kloei village believe in fortune tellers, and traditional (witch) doctors who offer a traditional form of medical treatment which is a combination of herbal medicines and spells. The local wisdom in curing illnesses uses roots of herbs to cure coughs or guava leaves for diarrhea, etc.

At present, there is a Community Health Center and a Malaria Clinic in the village for primary treatment. If they are very ill and require special or more sophisticated treatment, they will be sent to the district hospital.

การจักสาน

การจักสานของชาวโป่งลึก-บางกลอยส่วนใหญ่เป็นงานของผู้ชาย เป็นการจักสานเพื่อใช้สอย เช่น สุ่มไก่ ที่ใส่หมาก กระจัง กระจง เป็นต้น

วัสดุที่ใช้ในการจักสานคือ ตอกไม้ไผ่ โดยจะเลือกใช้ไม้แก่ เพราะจะมีความเหนียวมาก ทำให้ภาชนะที่สานทนทาน เมื่อสานเสร็จจะนำภาชนะที่สานมารวมควันเพื่อกันแมลง

Woven Craft

Weaving in the Pong Leuk – Bang Kloï village is generally the responsibilities of men. They normally make items for use in the household such as chicken coop, betel basket, flat trays, deep bottom baskets, etc.

The materials used for weaving these items are bamboo. The aged bamboo will be used because they are tough and durable and will make the woven items last long. The baskets and trays will be smoked before use to prevent insects from eating them.

ภาษา

ชาวบ้านโป่งลึก-บางกลอย จะพูดภาษากะหร่าง หรือภาษาปกาเกอะญอ เป็นหลัก และมีตัวอักษรเป็นของตนเอง ปัจจุบันมีสอนทั้งการพูดและเขียนภาษาปกาเกอะญอที่โบสถ์ในหมู่บ้านบางกลอยทุกวันอาทิตย์

Language

The villagers mainly speak Karang or Pga K'Nyau. They have their own set of written language. At present there is a church in Bang Kloï village which teaches how to speak, read and write Karen every sunday.

การศึกษา

ปัจจุบันมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนการศึกษาในหมู่บ้าน ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ครูอาสา ก.ศ.น. โรงเรียน ดชด. และโรงเรียนเด็กเล็กของ อ.บ.ต.

Education

Presently, a government agency has provided the primary education in the village. There are volunteer teachers, Adult Education programs, Border Police Schools and an early education school of the Local Administrative Organization.

ดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้เล่นในหมู่บ้านโป่งลึก-บางกลอยมีอยู่เพียงสามชนิด ได้แก่ แคน ตะนำ (เตหน้า) และ ซอตรู โดยแต่ละเครื่องดนตรีจะถูกใช้ต่างออกไปในแต่ละโอกาส

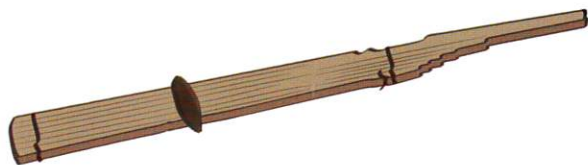
Music

There are three types of instruments used in the village including “Can”, “Tana or Taena”, and “Sortru” or fiddle. Each instrument is used differently depending on occasions.

ซอตรู เป็นเครื่องดนตรีประเภทสี ทำจากไม้ไผ่บ้อง เหลาเปลือกออก ใช้สายเอ็น คันชักทำจากไม้ไผ่ ใช้ร้องรำทำเพลง สนุกสนาน ไม่นิยมใช้ในประเพณีข้าวและงานศพ

“Sortru” is the string instrument looks like fiddle, made of bamboo. The bow is made of bamboo as well. It is used for joyous occasions and not normally used at rice ceremonies or funerals.

แคน หรือ ปี่ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า มีลักษณะคล้ายแคนของอีสาน ทำจากไม้ไผ่ ใช้หวายมัด ใช้สำหรับเล่นเพลงสนุกสนาน รำเริง ใช้เล่นได้ทุกโอกาส เช่น การทำขวัญข้าว แต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ ปีใหม่ และงานศพ

“Can” is the woodwind instrument made of bamboo and thatch, similar to “Can” of the Northeastern region. It is used at all occasions and joyous ceremonies in the village, such as rice ceremony, weddings, house warming, new year celebration and funerals.

ตะนำ หรือ เตหน้า เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด ลักษณะคล้ายพิณ ทำด้วยไม้เนื้ออ่อน สายทำด้วยลวดมีจำนวน 8-10 สาย นิยมใช้เล่นร้องรำทำเพลงในงานรื่นเริง และในงานมงคลทั่วไป อาจใช้ร่วมกับแคน แต่จะไม่นิยมเล่นในงานประเพณีข้าว และไม่ใช้ในงานศพ

“Tana or Taena” is a string instrument similar to the harp made of soft wood. It normally has 8-10 strings. The Tana is normally played at sacred ceremonies and may be used along with the Can but is not popular at the rice ceremony and will not be used at funerals.

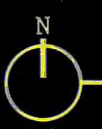
เพลง

เพลงของชาวโป่งลึก-บางกลอย จะมีเนื้อเพลงใช้สำนวนโบราณ มีทำนองเพลงเดียวแต่เปลี่ยนเนื้อร้องไปเรื่อยๆ มีทั้งเพลงที่แต่งสำหรับพิธีต่างๆ และมีการด้นสด โดยจะเป็นการร้องเนื้อหรือคำกลอนที่สอดคล้องกับงานที่แสดง เช่น เพลงเรียกขวัญข้าว เพลงเก็บข้าวเข้ายุ้ง เป็นต้น การถ่ายทอดเพลงจะมาจากครูพักลักจำจากพ่อแม่หรือปู่ย่าตายาย

Songs

The songs of Pong Leuk – Bang Kloei village use ancient versions of the wordings and they have one tune but change the words in accordance to occasions and ceremonies. Sometimes, the lyrics are made up on the spot where they will represent the actual events in the form of lyrics or poem verses, such as for the rice blessing ceremony and the song for storing rice in the rice barn, etc.

The songs are handed down from generation to generation using memory and practice.

แผนที่หมู่บ้านโป่งลึก-บางกลอย

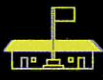
PONG LEUK-BANG KLOI VILLAGE MAP

- 1 บ้านเมตตา / MEANNA'S HOUSE
- 2 บ้านวัฒนธรรมโป่งลึก / PONG LEUK CULTURAL HOUSE
- 3 บ้านนายเบียร์ / BEER'S HOUSE
- 4 บ้านวัฒนธรรมบางกลอย / BANG KLOI CULTURAL HOUSE

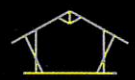
- 1 อาคารอเนกประสงค์ / MULTI PURPOSE
- 2 ศูนย์ฝึกอาชีพ / WEAVING CENTER
- 3 ศาลาพลัดจี่ / PORLAGEE PAVILLION

โรงเรียนตำรวจพรหมแดน
/ BORDER PATROL POLICE SCHOOL

โบสถ์คริสต์
/ CHRISTIAN CHURCH

อาคารเก็บไม้ไผ่
/ BAMBOO STORAGE

ครัว
/ KITCHEN

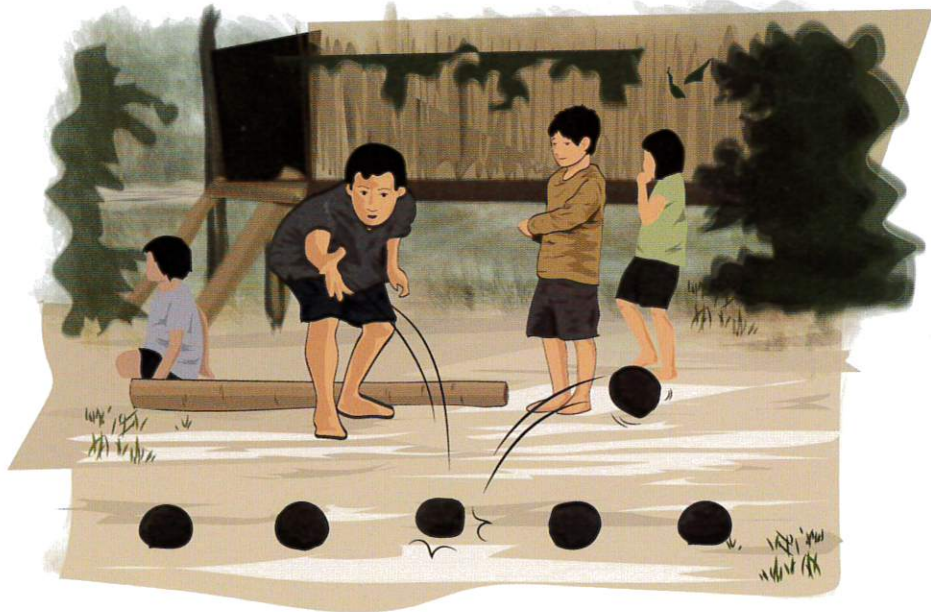
ศาลา 10 เหลี่ยม
/ DECAGON PAVILLION

การละเล่น

การละเล่นของชาวโป่งลึก-บางกลอย มักเกิดขึ้นหลังจากการทำไร่ทำนา การละเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ของที่นี่คือการเล่นทอยสะบ้า มีวิธีการเล่นคล้ายคลึงกับการเล่นเปตองหรือตีลูกแก้ว ตัวหมากคือ หินที่เก็บได้ในพื้นที่ เรียกว่าลูกสะบ้า การละเล่นอื่นๆ ที่พบเช่น งัดข้อ มวยปล้ำ ตั่งเต ไม้ต่อชา เป็นต้น

Games

After they are done with their day from working in the fields and plantations, the people of Pong Leuk – Bang Kloei village join together to play and relax. One of the games that is an identity of the village is “Saba”. It is similar to petanque or marbles but it uses rocks instead. The rocks can be found in the area and are called “Saba”. Other games are also found, such as arm wrestling, wrestling, Tang-tae, bamboo walking sticks, etc.

ประเพณีและวัฒนธรรม

(Traditions and Culture)

ประเพณีในแต่ละช่วงชีวิต

(Tradition for each stage of life)

การทำคลอดและฝากขวัญ

ในหมู่บ้านจะมีหมอดำแยคอยดูแลตั้งแต่ช่วงท้องไปจนถึงคลอด เมื่อคลอดแล้วจะนำรกใส่กระบอกไม้ไผ่ ไปฝากไว้กับต้นไม้ใหญ่ และห้ามโค่นต้นไม้ต้นนั้น

Birth baring and soul blessing

There is a person in the village who takes on the midwife role and takes care of the pregnant woman until she gives birth. After the child is born, the placenta is put into a bamboo container and then tied to a tree of choice (the best looking one) and that tree must not be cut down.

พิธีขึ้นบ้านใหม่

พิธีขึ้นบ้านใหม่ของชาวบ้านโป่งลึก-บางกลอย เป็นการทำพิธีเพื่อเรียกเจ้าที่ที่สิงสถิตย์ที่บ้านหลังเก่า มาอยู่ที่บ้านหลังใหม่และทำการอธิษฐานสิ่งใหม่ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล

Housewarming Ceremony

The housewarming ceremony in Pong Leuk – Bang Kloei village is held to invite the spirits from their old houses to the new ones. The villagers make new wishes for auspiciousness and propitiousness.

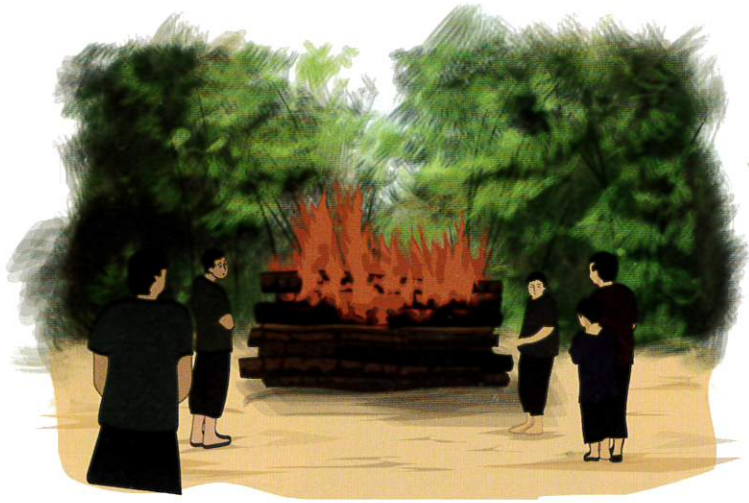
พิธีแต่งงาน

พิธีแต่งงานของชาวโป่งลึก-บางกลอย เมื่อตกลงแต่งงานกันจะมีการแห่ขบวนไปบ้านเจ้าสาว เมื่อเจ้าบ่าวถึงบ้านเจ้าสาวจะต้องพยายามขึ้นบันไดบ้านเจ้าสาวให้ได้ในสามครั้งหากทำไม่ได้ต้องกลับไปถ้าทำได้เจ้าสาวจะนำน้ำขมิ้นมาล้างเท้า กราบพ่อแม่และเริ่มพิธี คู่บ่าวสาวจะต้องอยู่ด้วยกันเป็นเวลาสามวันสามคืนห้ามแยกจากกัน

Wedding Ceremony

In the Pong Leuk Bang Kloei village, once a couple decides to get married, the groom will form a procession and parade to the bride's house. Upon arrival, the groom has to try climbing up the ladder of the bride's house three times. If he could not make it, he has to go back to his house and the ceremony ends. If the groom succeeds, the bride will wash his feet with turmeric-mixed water, then pay respect to the parents and the ceremony begins. The couple must stay together for three days and three nights without separating.

พิธีศพ

เมื่อมีคนตาย ชาวโป่งลึก-บางกลอยจะนำศพไว้ที่บ้าน เป็นเวลา 3 วัน จุดเทียนไว้ที่ด้านหัว 1 เล่ม และปลายเท้าอีก 1 เล่ม การแห่ศพในพิธีพุทธจะมีพระสงฆ์เดินนำระหว่างแห่ศพ มีการเล่นแคนและร้องเพลง ในการเผาศพมีการเผาเครื่องใช้ส่วนตัวของผู้ตายลงไปด้วย ชาวลับจะเด็ดกิ่งไม้ที่มีหนามกลับมาด้วยโดยเชื่อว่าจะเกี่ยววิญญาณเรากลับมาไม่ให้ไปติดกับผู้ตาย เมื่อถึงบ้านจะต้องล้างมือเท้าและมีการผูกข้อมือเพื่อเรียกขวัญ

Funeral

When a villager dies, the Pong Leuk Community will keep the body at home for 3 days. During this time, one candle will be lit and placed at the head and one at the feet of the corpse. The Buddhist funeral procession will be led by a monk. During the procession, "Can" music will be played and songs will be sung along the way. Personal belongings will be cremated with the corpse, and on the way back after the cremation, the villagers will break thorny twig from a tree and bring it back with them. This is in belief that it will take their souls away from the deceased. Once they reach their house, they must wash and clean their hands and feet, and blessed string will be tied on their wrist to cleanse them from bad omens and bless their souls.

ประเพณีประจำปี (Annual Traditions)

ข้าวห่อ (Rice-wrap)

เคาะบ้านเรียกขวัญ (House-knocking blessing)

พิธีกินข้าวห่อ

พิธีกินข้าวห่อ เป็นการเรียกขวัญหรือผูกมิตรของเหล่าญาติพี่น้อง โดยจะจัดในวันพระเดือน 9 ของทุกปี โดยพิธีจะมีการผูกแขนและกินข้าวห่อของทุกบ้านไล่เยียมที่ละบ้านจนครบเดือน

ผู้ประกอบพิธีมักเป็นผู้เฒ่าผู้แก่ของบ้านจะเริ่มทำการเรียกขวัญโดยการเคาะตั้งแต่หัวบันไดบ้านด้านล่าง และให้ลูกหลานช่วยกันเคาะสังกะสีและจุดประทัด เพื่อเป็นการเรียกขวัญ หลังจากนั้นจะสวดทำพิธีแล้วจึงผูกข้อมือและนั่งกินข้าวห่อร่วมกัน

Rice-wrap eating ceremony

This ceremony is considered as a blessing ceremony for the soul or to make friends between family members and relatives. It is held on the lent day of the 9th month of every year. At the ceremony, blessing strings will be tied on the wrists and people will exchange rice-wraps. They will visit every house in the village throughout the month.

Generally, the elderly of the village will be the one performing the main ceremony calling the souls of the people and blessing them. He/she will begin knocking the wood from the bottom steps of the ladder/stairs of the house, and the younger family members will help knocking other parts of the house and light firecrackers to make noise. This is believed to call the souls and spirits back if they are strayed. After that, they will perform a prayer and tie blessing strings on the wrists and sit down together to eat the rice-wraps.

ประเพณีเกี่ยวกับข้าว

ข้าว เป็นผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวโป่งลึก-บางกลอย ความเชื่อและประเพณีเกี่ยวกับข้าวจึงมีอยู่มากในแต่ละขั้นตอนของการปลูกข้าวดังนี้

ถางไร่

ก่อนถางไร่ ชาวโป่งลึก-บางกลอย จะทำการขออนุญาตโดยนำไม้ไผ่ผ่า 3 แฉกมาปักในที่ที่จะปลูกข้าว ขอให้เข้าฝัน ถ้าฝันดีจึงปลูกได้ หลังจากนั้นจะทำการถางไร่ ทำเป็นแนวกันจุดไฟเผา แล้วจึงเริ่มปลูก

หยอดข้าว

หยอดข้าวโดยใช้เมล็ดพันธุ์ที่งาม วางแม่โพสพ 7 หลุม 7 เมล็ด เพื่อดูความสมบูรณ์ของข้าว จากนั้นนำไม้ไผ่มาผ่าเปิดปากให้กว้าง นำข้าวต้มมัด เทียน หมากพลูมาไหว้ เพื่อขอให้สิ่งชั่วร้ายออกไปจากพื้นที่ปลูกข้าว

Traditions related to rice

Rice is an important agricultural product that is vital for the ways of life of the people of the Pong Leuk – Bang Kloei village. Therefore, several beliefs and traditions relating to rice exist in each step of rice planting.

Land preparation

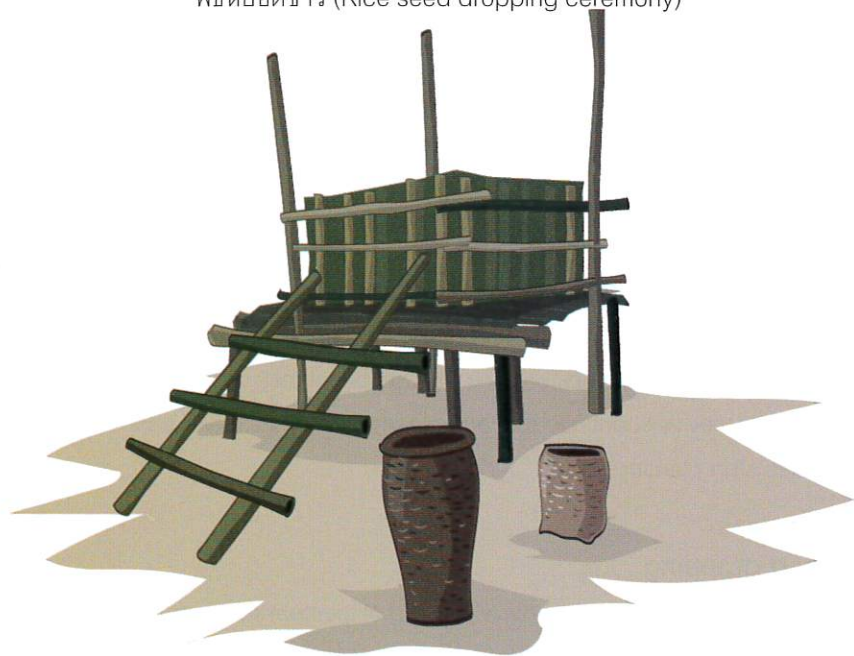
Before clearing the land the villagers of Pong Leuk – Bang Kloei will ask for permission from the land spirits by putting 3 bamboo sticks on the rice planting plot, and asking the spirit to let them know in their dreams whether or not they should plant. If they have a good dream, they will continue the land clearing process, make a barrier, burn the top soil, then start planting.

Rice seed dropping

The process of planting will begin with using of the best seeds and putting 7 seeds in each of the 7 holes for paying respect to the rice goddess. This is to observe the abundance of the rice.

พิธีหยอดข้าว (Rice seed dropping ceremony)

ยุ้งข้าว (Barn)

After that, use a bamboo section to contain sticky rice packets, candles and betel, to pay respect to the spirits and get rid of the bad things from the rice planting area.

พิธีเรียกขวัญข้าว

หลังจากเกี่ยวข้าวและคัดเมล็ดพันธุ์แล้ว ชาวบ้านจะนำข้าวเปลือกมากองรวมกันเพื่อเตรียมทำพิธีขึ้นยุ้ง โดยการนำเหล้า พัด เคียว ไซ้ตัม และดอกไม้มาปักไว้กลางกองข้าว แล้วผู้ร่วมพิธีจะนำอาหารมาใส่ในสวิงและเดินรอบกองข้าวสามรอบ

พิธีแบกข้าวขึ้นยุ้ง

ผู้ทำพิธีจะเคาะยุ้งข้าวพร้อมกับอธิษฐาน จากนั้นจะเดินวนรอบกองข้าว และให้ภรรยา กอบข้าวใส่กระบุงเพื่อใส่ยุ้งสามครั้ง แล้วคนอื่นจึงร่วมกันขนข้าวขึ้นยุ้งจนหมดกอง เมื่อขนข้าวขึ้นยุ้งเสร็จ ผู้ทำพิธีจะนำของไหว้วางไว้สั้มุมของยุ้งข้าว แล้วจุดเทียนทำพิธี จากนั้นจะกินเหล้าและพ่นเหล้าไปยังทิศต่างๆ แล้วจึงเทเหล้าให้คนอื่นๆ ดื่ม เมื่อแล้วเสร็จก็จะนำฟางข้าวมัดหนึ่งมาทำพิธีผูกข้อมือเจ้า เป็นอันเสร็จพิธี

Rice blessing ceremony

After the rice harvest and seeds selection, the villagers will put their seeds together and prepare for the barn ceremony. The items used in this ceremony include liquor, fan, sickle, boiled egg and flowers (put on top of the rice pile). The people attending the ceremony will put food in a bag and walk around the rice pile three times.

Carrying the rice up to the barn ceremony

The head of the ceremony will knock on the barn and make a wish. Then, he will walk around the rice pile and his wife will put rice into a basket for pouring into the barn. This is repeated three times. After that, other people will help loading the remaining rice into the barn together. After this is finished, the head of ceremony will put the food prepared for the ceremony at the four corners of the barn, light the ceremony candles; and take a sip of liquor and spray it in all directions around the barn. After that, he will pour a glass of liquor for others to drink. Once all is done, a handful of straw is tied to the wrist of the head of the ceremony. The ceremony is then completed.

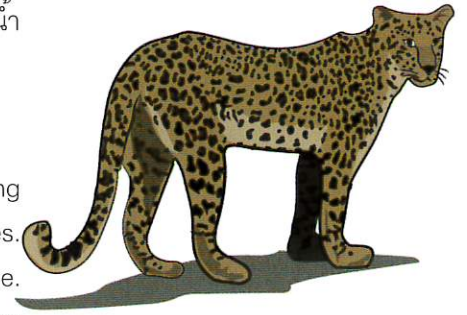
สัตว์ในอุทยาน (Wildlife)

เสือดาว

เสือดาวเป็นสัตว์ที่ออกหากินในเวลากลางคืน ช่วงกลางวันจะพักผ่อนอยู่ในพงหญ้าหรือบนต้นไม้ เป็นสัตว์สันโดษ ไม่รวมฝูง เสือดาวสามารถว่ายน้ำได้ดีและกระโดดได้ไกลกว่า 20 ฟุต

Leopard

Leopards are nocturnal animals. During the day, they rest in thick bushes or on trees. Leopards are solitary, preferably living alone. They are very agile and swimming well. They can leap higher than 20 feet.

จระเข้สยาม

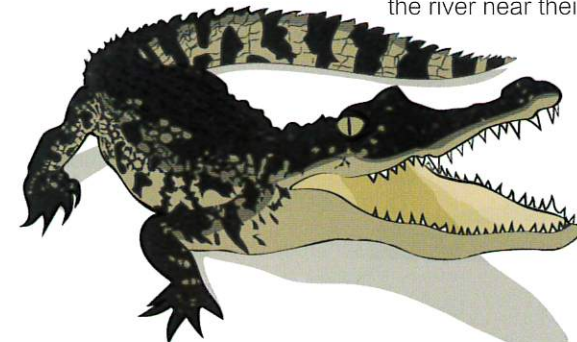
จระเข้ น้ำจืด เป็นจระเข้ที่มีขนาดเล็ก ตัวผู้มีขนาด 2.3-3 เมตร ในขณะที่ตัวเมียมีขนาดใหญ่สุดที่ 2.1 เมตร จระเข้สายพันธุ์นี้มีนิสัยขี้อาย จมูกจะผอมยาวและฟันจะสั้นกว่าจระเข้ น้ำเค็ม ที่ดุร้ายกว่า

มีชาวบ้านหลายคนเล่าว่าเคยพบเห็นจระเข้สายพันธุ์นี้ อยู่บริเวณแม่น้ำใกล้หมู่บ้าน อยู่เป็นครั้งคราว

Siamese crocodile

Siamese Crocodiles are small freshwater crocodilians. Males can grow to 2.3–3 metres long, while females reach a maximum size of 2.1 metres. This species is shy and has a more slender snout and slightly smaller teeth than the Saltwater Crocodiles which are more fierce.

The villagers had reportedly seen some crocodiles of this species occasionally in the river near their village.

นกเงือก

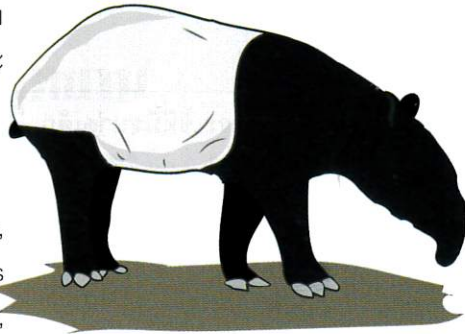
นกเงือกมีลักษณะเด่นที่จงอยปากและหงอนที่มีสีสันสวยงาม เป็นนกที่มีคู่อุปถัมภ์เพียงตัวเดียวในช่วงชีวิต ทำรังตามโพรงตามธรรมชาติ

Hornbills

Hornbills are characterized by their beak and crest which are colourful. They are monogamous, nesting in natural captivity.

สมเสร็จ

เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมกินพืชขนาดใหญ่ มีจมูกที่ยื่นยาวออกมาคล้ายวงของช้าง อาศัยในป่าดิบในแถบอเมริกาใต้, อเมริกากลาง และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

Tapirs

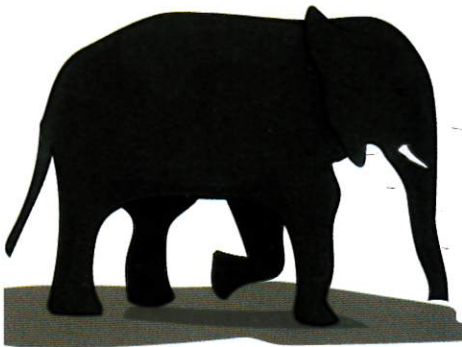
Tapirs are large, herbivorous mammals, with short and prehensile nose trunk. Tapirs inhabit dense forests in South America, Central America, and Southeast Asia.

ช้างป่า

จัดอยู่ในประเภทสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดที่มีขนาดเล็กกว่าช้างแอฟริกา รวมทั้งมีใบหูขนาดเล็กกว่า มีอายุขัยโดยเฉลี่ยประมาณ 60 ปี ซึ่งถือได้ว่ามีอายุยืนกว่าช้างแอฟริกา

Asian Wild Elephants

Asian Elephants are mammals, smaller than African Elephants and have smaller ears too. Their estimated lifespan is around 60 years, longer than African Elephants.

ผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.เทอดศักดิ์ เตชะกิจขจร

ผศ.ดร. สุพรรณณี บุญเพ็ญ

เนื้อหา

นายดิษฐา สุเทพประทานวงศ์

ภาพประกอบ

นางสาวปิยธิดา สายขุน

นายดิษฐา สุเทพประทานวงศ์

รูปเล่ม

นายดิษฐา สุเทพประทานวงศ์

Creators

Consultants

Assist.Prof.Terdsak Tachakitkachorn (Ph.D.)

Assist.Prof. Suphannee Boonpeng (Ph.D.)

Content

Ditta Suthepratanwong

Illustration

Piyathida Saikhun

Ditta Suthepratanwong

Layout

Ditta Suthepratanwong

แหล่งอ้างอิง

ผศ.ดร.สุพรรณณี บุญเพ็ง (28 สิงหาคม 2561) บทสัมภาษณ์ เรื่อง: มรดกวัฒนธรรมหมู่บ้าน
โป่งลึก-บางกลอย

โครงการศึกษาประเพณีและศิลปวัฒนธรรมชุมชนกะเหรี่ยงเพื่อการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรม (สิงหาคม 2561). สาระคดี: บ้านโป่งลึก-บางกลอย

เว็บไซต์: <https://www.youtube.com/watch?v=pEqo6Ulw200&t=693s>

ผศ.ดร.เทิดศักดิ์ เตชะกิจจจร และนิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(2558) รายงานการลงพื้นที่: The Spirit Of Karen

References

Assist.Prof. Suphannee Boonpeng (Ph.D.) (28 August 2018) Interview topic:Cultural
Heritage of Pong Leuk – Bang Kloi Village

Traditional Arts and Cultures of Karen Communities for Cultural-Based Tourism Study
Project Under Chulalongkorn University Strategies for Communities (August
2018) Documentary on Pong Leuk – Bang Kloi Village

Website: <https://www.youtube.com/watch?v=pEqo6Ulw200&t=693s>

Assist.Prof.Terdsak Tachakitkachorn (Ph.D.) and students from Faculty of Architecture,
Chulalongkorn University (2558) Field survey report: The Spirit of Karen